

Täysistunto

Tiistai 11.10.2022 klo 13.59—16.44

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 202/2022 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsitellyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Avaan keskustelun. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.35 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa puhemies! Olemme tänään kuulleet salissa, kuinka valtio tukee kotitalouksia energiakriisin kourissa. Vastuullinen hallitus pitää huolen myös valtion tuloista, kun meillä on nyt paljon menoja, ja tilkitsemme tehokkaasti porsaanreikiä, joista valuu verotuloja Kankkulan kaivoon. Tasevapautus on poikkeussäännöksenä mahdollistanut esimerkiksi Carunalle verojen välttelyn jo vuosia. Kyllä, kyseessä on samainen yhtiö, jolle sähköverkot myytiin vasemmiston vastustuksesta huolimatta ja joka häikäilemättä nosti kuluttajien sähkönsiirtohintoja. Tässä häviäjänä oli kuluttaja. Ja kyllä, samainen yhtiö on käytännössä maksanut sijoitustuottoja verovähennyskelpoisina korkoina konsernin omistajille. Tämä on pienentänyt yhtiön verotettavaa tulosta Suomessa, ja häviäjä on selvä: se on tässä tapauksessa valtio, joka on menettänyt kymmenien miljoonien eurojen verotuloja.

Olen iloinen, että hallitus on ottanut asiakseen veropohjan vahvistamisen. Käsillä on yksi esimerkki sellaisesta verouudistuksesta, joka estää verotulojen valumisen matalan verotuksen maihin tai jopa veroparatiiseihin. Voitot tulee verottaa siellä, missä ne syntyvät. Tämä perussääntö tuntuu unohtuvan porsaanreikiä etsiviltä yrityksiltä turhan usein, joten on erittäin hyvä, että nämä reiät tukitaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

15.37 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Kun puhutaan oikeudenmukaisesta verotuksesta, niin silloin on oikein, että veropohjia tiivistetään niin, että porsaanreikiä tukitaan ja tehdään semmoinen ihan reilun pelin henki, että Suomessa tienatusta voitosta maksetaan Suomessa veroja ja että meidän konsernirakenteet ja muut toimivat niin, että ne eivät mah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2022 vp

dollista sitä, että vältellään verotusta ja siirretään sitten voittoja matalaan verotukseen tai sitten maihin, joissa niitä ei välttämättä jouduta juurikaan maksamaan.

Mielestäni tämänkaltaisissa esityksissä, joita on hallitukselta tullut muitakin, pyritään juuri siihen, että suomalaiset saavat niitä veroeuroja, mitkä suomalaisille kuuluvat, ja mielestäni tässä ei pitäisi olla kauheasti vastustettavaa. Kun laajennetaan veropohjia, me sanomme, että me tarvitsemme lisää soutajia, eli ei voi olla niin, että tätä rankkaa talousvenettä soutavat aina vain pienituloiset ja keskituloiset palkansaajat tai eläkeläiset. Kyllä soutajia tarvitaan lisää, ja niitä löytyy niistä, ketkä nyt tällä hetkellä pystyvät hyödyntämään rakenteita siten, että näitä porsaanreikiä hyödyntäen vältellään verotusta tai siirretään voittoja matalasti verotettuihin maihin. Siksi tämäkin esitys, osana monia muita esityksiä, on tarpeellinen.

Tässähän on, puhemies, sellainen historia, että — kun tässä viitattiin juuri sähkönsiirtoyhtiöihin — yhteen aikaan kovasti kävimme julkista keskustelua, että kansalaiset eivät oikein pitäneet siitä, kun tuli ilmi, että veroja ollaan vältelty, ja sen seurauksena jo aiemmin tällä kaudella korkovähennysrajoituksia tiukennettiin, jotta nämä tilanteet eivät olisi enää mahdollisia. Mutta jo tuolloin tiedettiin, että ne rajoitukset eivät välttämättä ole ihan riittäviä, ja sen vuoksi eduskuntakin vastatessaan tähän hallituksen esitykseen otti kantaa, että on selvitettävä, tarvitaanko jatkotoimia, jotta tosiasiaa pystytään estämään tämän verovälttelyn, ja kiirehdimme, että selvitetään jatkotoimien tarvetta. Tässä nyt on kysymys yksinkertaisesti, puhemies, juuri siitä jatkotoimesta, millä voimme edelleen varmentaa, että suomalaiset saisivat niitä veroeuroja, mitkä suomalaisille kuuluvat.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

15.40 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Äsken puhuttiin windfall-verosta, ja kannatamme sitä. Olisi mielenkiintoista, jos hallitus toisi esityksen, niin että pääsisimme sitäkin käsittelemään, mutta hitaalta näyttää.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys tasevapautuksen kiristyksestä on todella tullut nyt, vaikka sitä käsiteltiin vastikään. Tällainen näin nopeaan tahtiin verojärjestelmän muuttaminen on kyllä sellaista poukkoilevuutta, että yritykset eivät voi luottaa hallituksen toimintalinjaan, ja siksi pitäisi paljon tarkemmin harkita hallituksessa näitten esitysten tuomista keralla ja sen vakuuttamista, että ei tehdä jatkuvasti muutoksia samoihin pykäliin.

Arvoisa puhemies! Laskin, että tästä hallituksen esityksestä on hankittu ja saatu 18 lausuntoa lausuntokierroksella ja niistä 17 tyrmää tämän esityksen eli pitää sitä tarpeettomana ja monella tavalla ongelmallisena. Osa katsoo, että kotimaisten konsernien tilanne kilpailussa heikkenee eli että tämä on ulkomaisten edun mukaista, ja on monia muita tekijöitä, joihin tässä on lausunnoissa kiinnitetty huomiota ja jotka panevat miettimään, onko tarpeen edetä tällä tavalla poukkoillen vai voitaisiinko veropolitiikassa todellakin siirtyä johdonmukaisuuteen, joka sitten varmistaisi myös tärkeät investoinnit Suomeen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä. [Mikrofoni on kiinni] — Mikrofoni.

15.42 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kyllähän tällä nimenomaan halutaan rajoittaa esimerkiksi monikansallisten yhtiöiden mahdollisuutta vältellä verotusta, ja siitä on kysy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2022 vp

mys. On selvää, että aina kun tämänkaltaista säännöstelyä tehdään, se tulee osaltaan hieman lisäämään hallinnollista työtä, ja kritiikkiä olemme tottuneet näistä saamaan. Mutta sitten kun vähän kurkistaa tätä kokonaistilannetta ja katsoo myös kritiikin taakse, niin tuskinpa hirveän moni haluaisi sanoa, että okei, minä vastustan tällaista periaatetta, että aggressiivista verosuunnittelua tai veron välttelyä, porsaanreikien tukkimista ei pidetä hyvänä asiana. Ja ainakin itse tiedän, kun tänä päivänä puhutaan paljon talouden sopeuttamistarpeista, että paljon parempi on etsiä tällaisia reiluja ratkaisuja, joilla voidaan puuttua veronkiertoon tai verovälttelyyn tai aggressiiviseen verosuunnitteluun, kuin nostaa sitten pieniä keskituloisten verotusta. Päinvastoin siellä tarvitaan ostovoimaa ja siellä tarvitaan helpotusta tilanteeseen. Kun ei sitä rahaa nyt ihan puussakaan kasva eikä kaikkia veroja voi valtion maksettavaksi määrätä, otettakoon sitten oikeudenmukaisesti niitä verotuloja.

Toivoisin, että edustaja Kankaanniemiäkään ei sinänsä vastustaisi tätä esitystä. Luulenpa niin, että sitten kun kansalaisilta vaikka siellä torilla kyselette, niin kyllähän näille periaatteille, mitä tällaisessa uudistuksessa on, annetaan valtaisa tukea. Myös ihmiset yleensä ymmärtävät, että kyse ei ole siitä, että laitetaan kansalaisen maksettavaksi lisää veroja, vaan siitä, että oikeudenmukaistetaan sitä verotusta niin, että myös esimerkiksi monikan-salliset yhtiöt tuntisivat vastuunsa tätä päivää paremmin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

15.44 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Kyllä hieman hämmästelen tätä edustaja Kankaanniemen retoriikkaa siitä, että asiantuntijalausuntopalaute, mitä on saatu Finnwatchilta — joka on erittäin ansioitunut järjestö, joka tutkii näitä erilaisia veronkiertoasioita — olisi jollain tavalla vähemmän arvokasta. Jos tämä oli ainoa taho, joka lausunnonantajista oli tätä kannattanut, niin voi vain miettiä, mitä niillä muilla tahoilla oli tätä asiaa vastaan. Itseäni hämmästytti tämä kommentti kovasti. Tiedämme kuitenkin, että Finnwatchin lausunnossa kysymyksessä on nimenomaan tietopohja siitä, minkälaisia verovälttelijöitä meillä valitettavasti on ja miten näitä porsaanreikiä voitaisiin tukkia.

Tietenkin Verohallinnolta tai valtiovarainministeriöltäkin voidaan sitten kysyä, että jos tämä monimutkaistuminen on tässä nyt sitten yrityksille, monikansallisille yrityksille, se suuri ongelma, jonka takia tätä pidetään huonona, niin olisiko sitten parempi poistaa tällaiset tasevähennykset kokonaan. Mitäs siitä sitten näille yrityksille seuraisi? Tämä ehkä kommenttina tässä siihen, millä tavalla nähdään, että vastuulliset yritykset toimivat Suomessa.

Yhdyn edustaja Viitasen, kollegan, puheenvuoroon siitä, että silloin kun meillä on paljon menoja, meidän on syytä miettiä myös niitä tuloja ja sitä, mistä valtio niitä tuloja hankkii: hankitaanko niitä tällaisilta porsaanreikien tukkimisväyliltä vai hankitaanko niitä kiristämällä joidenkin sellaisten verotusta, joilla se olisi pois kulutuksesta ja pois tästä meidän normaalin arjen pyörittämisestä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

15.46 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Ymmärtääkseni tämän esityksen tuotto valtiolle olisi noin 18 miljoonaa euroa — ei mikään vähäinen summa, mutta ei kuitenkaan 85 miljardin budjetissa mikään ratkaisevakaan. Ja toisella puolella on kyllä se, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2022 vp

tämä lisää melkomoisen määrän byrokratiaa yrityksille ja hallinnolle kaiken kaikkiaan ja sitten välilliset vaikutukset saattavat häthätää viedäkin sen hyödyn kokonaan jopa miinukselle, niin kuin kerroin.

Mitä näihin asiantuntijoihin tulee, niin täällä kappaleessa 6 on lueteltu nämä, joita hallitus on kuullut esityksestä: EK, Energiateollisuus, Advisors, Finanssiala, Finnwatch, Fintraffic, Keskuskauppakamari, Pohjolan Voima, Senaatti-kiinteistöt, SAK, Veroasiantuntijat, Suomen Yrittäjät, Verohallinto, Veronmaksajain Keskusliitto, Väylävirasto, professorit Lindgren ja Nykänen ja apulaisprofessori Scherleitner. Eli jos yksi näistä lukuisista on katsonut, että tämä on hyvä esitys, niin ihmettelen vähän, että te nollaatte nämä 17 muuta, koska siinä on todellisia verotuksen asiantuntijoita, elinkeinoelämän asiantuntijoita ja niin edelleen.

Edustaja Viitanen, voimme tietysti mennä Tampereen Tammelantorille ja kysyä Tammelantorin ihmisiltä — hienoja ihmisiä Tampereella — että mitä mieltä olette, keneltä verot pitäisi periä. Kyllä he varmasti sanovat, että ei minulta, vaan näiltä muilta. Tämä on se normaali kansan huutoäänestys, että ei minulta, vaan muilta. Jos tässä tilanteessa menetellään näin, että huutoäänestyksellä verotus päätetään, niin kyllä ajaudumme nopeasti muun muassa elinkeinoelämän ja yritysten kannalta vararikkoon koko kansantaloutena. Eli meillä on tietoon perustuva järjestelmä, jolla teemme lainsäädäntöä, ja nyt hallitus ei välttämättä ole siihen tietoon, jota se on lausunnoissa saanut, perustanut esitystään, vaan ehkä tähän populismiin jossakin määrin.

Mutta, arvoisa puhemies, en nyt tässä lähetekeskustelussa ota tähän esitykseen lopullista kantaa, vaan sen jälkeen, kun verojaosto on asian käsitellyt ja se palaa tänne, katsomme, minkälaisen tiedon varassa teemme taas tällaisen sinänsä pienehkön mutta mahdollisesti hyvinkin tärkeän verotuksen muutoksen, yritysverotuksen kiristysten.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

15.49 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Oli oikeastaan varmaan tärkein anti tuossa äskeisessä edustaja Kankaanniemen puheenvuorossa se, että hän ei nyt sentään vielä sanonut selkeästi vastustavansa vaan ottavansa kantaa sitten siinä vaiheessa, kun verojaostosta ja valtiovarainvaliokunnasta mietintö tulee. Nimittäin, puhemies, uskon, että aika moni näistä asiantuntijoista nimenomaan on saattanut kommentoida myönteisesti sitä osaa esityksestä, jossa sitten tälle infrapoikkeukselle tulee laajennus eli tietynlaisia julkisyhteisöjen edelleen tilaamien hankkeiden rajoituksia sitten lievennetään, ja se on tietenkin myönteistä. Kun nykypäivänä esimerkiksi suunnitellaan kaikenlaisia yhteishankkeita, niin tämä on myönteinen osio, ja uskon, että osa asiantuntijoista on keskittynyt näitä kommentoimaan. En ole jokaista vielä lukenut, mutta katson ne kyllä läpi, ja uskoisin, että siellä jokainen ei ole siis tyrmännyt tätä esitystä suinkaan, vaikka tästä nyt kovasti sellaisen käsityksen sai.

Mutta, puhemies, kyllä jos minun pitää valita, niin siinä olen myös edustaja Kankaanniemen kanssa samaa mieltä, että tamperelaiset ovat hyviä ihmisiä. Ja siitä olen sitten eri mieltä, että kyllä siellä kuitenkin ainakin minusta silloin, kun kirjoitettiin paljon julkisuudessa siitä, että Caruna tai muut sähkönsiirtoyhtiöt ovat sadoilla miljoonilla vältelleet verotusta, tuli kovasti tuomiota tätä kohtaan, eikä siellä kukaan ilmoittautunut, että minulta ei saa ottaa, että ottakaa näiltä, vaan kyllä minusta siinä ihmisillä olivat oikeudenmukaisuus ja kohtuus mielessä, kun sanottiin, että se ei ole oikein, että tavallaan toiset kikkailevat, välttelevät veroja täällä Suomessa. Mutta kyllähän Suomen järjestelmä toimii niin, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2022 vp

meidän veronmaksajamme tunnollisesti — oli sitten pieni-, keskituloinen palkansaaja, yrittäjä tai eläkkeensaaja — veronsa maksavat. Ja tietenkin ihmisten silmin toivoisi, että myös sille verotukselle saisi mahdollisimman paljon vastinetta.

Suomihan on siinä mielessä tunnettu, että meillä kuitenkin on tämä hyvinvointiyhteiskunnan rakenne, jossa sitten kuitenkin ne turvaverkot ovat olemassa. Ihmiset eivät ole ihan omillaan silloin, kun näitä hankalia tilanteita tulee. Nyt niitä toden totta on tullut. Me olemme kokeneet pandemian, nyt elämme tässä ikävässä sotatilanteessa, ja meillä on energiakriisi käsillä. Kyllä minä edelleen panostaisin siihen turvalliseen yhteiskuntaan ja turvalliseen arkeen, ja siksi juuri vero- ja verotusjärjestelmää tulee oikeudenmukaistaa, puhe mies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Lohikoski.

15.52 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Kun katsoo näitä palautteita, mitä ovat antaneet nämä asiantuntijatahot, niin täällähän nimenomaan ei sinänsä ammuta alas tätä koko uudistusta, vaan täällä kritisoidaan sitä, että tässä tehdään tämä uusi kiristys alle vuoden kuluttua edellisen tasevapautuksen kiristysten voimaantulosta. Ja tämä tietysti voi olla tilanne, joka on jollekin tullut yllätyksenä. Mutta kaikki, jotka seurasivat keskustelua tämän edellisen kiristysten osalta, varmasti huomasivat, että silloin sen keskustelun yhteydessä todettiin, että saattoi olla riittämättömiä toimenpiteitä, ja haluttiin varmistaa, että tämä poraanreikä saadaan suljettua kokonaan.

Näissä lausunnoissa on katsottu asiaa alan näkökulmasta. Erityisen moni niistä elinkeinoelämän järjestötahoista, jotka ovat lausuneet tästä, on todennut, että tämä monimutkaisuus tilannetta. Mutta toisaalta sitten voidaan kysyä, mikä on se vaihtoehto, jos tällaisia poikkeuksia rajoitetaan. Tietysti se vaihtoehto tälle — jos ei rajoitettaisi — olisi se, että meillä jatkuisi ennallaan se tilanne, että toiset yritykset, ne, jotka täällä toimivat, maksavat kiltisti veronsa Suomeen, ja toiset hyödyntävät sitä, että ne ovat monikansallisia yrityksiä, ja siirtävät tuottoja sellaisiin maihin, joissa on kevyempi verotus. Onko se oikein sitten nitäkään elinkeinoelämän tahoja kohtaan, jotka täällä veronsa kiltisti hoitavat?

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.